

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ

ΙΟΥΝΙΟΥ 2015

ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ: 5 -6 -2015

ΤΑΞΗ: Β΄

Βαθμός: Ολογράφως:

Χρόνος: 2 ώρες

Υπογραφή καθηγητή:

Ονοματεπώνυμο μαθητή:

Αρ.:

Τμήμα:

Οδηγίες:

- Να γράψετε όλες τις απαντήσεις στα φύλλα εξέτασης με μπλε ή μαύρο μελάνι.
- Μη χρησιμοποιήσετε διορθωτικό υγρό.

Το εξεταστικό δοκίμιο αποτελείται από 8 (οκτώ) σελίδες

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΜΟΝΑΔΕΣ 4

Να λύσετε ΟΛΕΣ τις ασκήσεις. Κάθε άσκηση βαθμολογείται με δύο (2) μονάδες.

1 . Να γράψετε στα φύλλα εξέτασής σας τα γράμματα της στήλης Α΄ και δίπλα από το καθένα τον αντίστοιχο ορθό αριθμό της στήλης Β.

Προσοχή : Στη στήλη Β περισεύει ένα σημείο.

<u>Στήλη Α΄</u>	<u>Στήλη Β΄</u>
Α. Κωνσταντινούπολη	1. Αγάλματα
Β. Ισλάμ	2. Σχολή Μαγναύρας
Γ. Βάρδας	3. Ναοί
Δ. Ασκληπιεία	4. 11 Μαΐου 330 μ. Χ
	5. Κοράνι

(Μον. 4 Χ 0,5 = 2)

2. Να προσδιορίσετε εάν το περιεχόμενο των ακόλουθων προτάσεων είναι « ορθό » ή « λάθος », γράφοντας στα φύλλα εξέτασής σας τη λέξη ορθό ή λάθος δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση:

1. Οι πάροικοι ήταν δεμένοι με τη γη που ενοικίαζαν από τους μεγαλογαιοκτήμονες.
2. Οι Σελτζούκοι Τούρκοι νίκησαν τους Βυζαντινούς στο Μυριοκέφαλο της Φρυγίας.
3. Το Χρυσόβουλο αφορούσε τις σχέσεις Ανατολικής και Δυτικής εκκλησίας.
4. Η Αγία Ελένη ίδρυσε στην Κύπρο τα μοναστήρια του Σταυροβουνίου και της Τόχνης.

(Mon. 4 X 0,5 = 2)

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

ΜΟΝΑΔΕΣ 6

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις ΔΥΟ (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

- 1 . α) Να εξηγήσετε τι σημαίνει Αίρεση. (Mon. 1)
β) Να αναφέρετε δύο (2) αιρέσεις εξηγώντας τι δίδασκε η κάθε μία. (Mon. 1)
γ) Να αναφέρετε δύο (2) μέτρα που πήρε ο Θεοδόσιος ο Α΄ εναντίον της Αρχαίας θρησκείας. (Mon. 1)
2. α) Να εξηγήσετε γιατί ο Ιουστινιανός αναθεώρησε και κωδικοποίησε το ρωμαϊκό δίκαιο; (Mon. 1)
β) Να καταγράψετε τα τέσσερα (4) νομοθετικά έργα του Ιουστινιανού, εξηγώντας το περιεχόμενο του καθενός. (Mon. 2)
3. α) Να εξηγήσετε ποιοι ήταν οι «δυνατοί» στο Βυζάντιο και τι ήταν το « αλληλέγγυον». (Mon. 2)
β) Να γράψετε και να εξηγήσετε δύο (2) μέτρα των Μακεδόνων αυτοκρατόρων κατά των δυνατών. (Mon. 1)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις ΔΥΟ (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με τρεις (3) μονάδες.

1. Όπως αναφέρθηκε, εκπρόσωπος του αυτοκράτορα με σχεδόν απεριόριστη εξουσία στο θέμα είναι ο στρατηγός[...] Ο στρατηγός έχει στη διάθεσή του ένα σχετικά μικρό τμήμα μόνιμων μισθοφόρων, με τους οποίους επιβάλλει την τάξη, προστατεύει τους κατοίκους και φροντίζει για να γίνουν τα δημόσια έργα, για τα οποία πρέπει να απαιτηθούν αγγαρείες από τους χωρικούς. Ο στρατηγός διορίζεται για περιορισμένο χρόνο(συνήθως 3 ή 4 χρόνια, πληρώνεται πλουσιοπάροχα και υπόκειται σε πολλούς περιορισμούς[...]

Πηγή: Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τόμος Η΄ Βυζαντινός ελληνισμός-Μεσοβυζαντινοί χρόνοι(642-1071) ΕΚΔΟΤΙΚΗ Αθηνών 1979

Αφού διαβάσετε προσεκτικά την πιο πάνω πηγή και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α) Γιατί ο αυτοκράτορας Ηράκλειος χρειάστηκε να δημιουργήσει τον θεσμό των θεμάτων;

(Μον. 0,5)

β) Τι γνωρίζετε για τον θεσμό των Θεμάτων: (στρατός, κτήματα, ποιος ασκούσε την εξουσία στα θέματα;)

(Μον. 1, 5)

γ) Ο θεσμός αυτός επέδρασε θετικά ή αρνητικά κατά τη γνώμη σας στην ιστορική πορεία της Βυζαντινής Αυτοκρατορίας; Να σχολιάσετε.

(Μον. 1)

2 . Η θρησκευτική πολιτική των Ισαύρων γενικά χαρακτηρίζεται από την προσπάθεια τους να εξουσιάζουν την Εκκλησία και να έχουν κάτω από τον έλεγχό τους τη δράση εκκλησιαστικών και παρεκκλησιαστικών παραγόντων. Καταπολέμησαν την εξάπλωση των μοναστηριών και διόριζαν οι ίδιοι τους επισκόπους. Το πρόβλημα της λατρείας των εικόνων δεν ήταν καινούργιο. Όπως ξέρουμε οι πρώτοι χριστιανοί δεν είχαν εικόνες. Όταν αργότερα με την εξάπλωση του χριστιανισμού χρησιμοποιήθηκαν εικόνες κι άρχισε η προσκύνηση τους δημιουργήθηκε μια διαφορά απόψεων πάνω στο θέμα: Είναι σωστό να προσκυνούν οι χριστιανοί εικόνες ή όχι;

Αφήγηση από το βιβλίο της Β΄ Γυμνασίου « Ιστορία Ρωμαϊκή και Βυζαντινή» των Λ. Τσακτσίρα, Ζ. Ορφανουδάκη, Μ. Θεοχάρη, ΟΕΔΒ, Αθήνα 1999 (σ. 173)

Αφού διαβάσετε προσεκτικά το πιο πάνω παράθεμα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α) Να καταγράψετε δύο (2) στοιχεία της θρησκευτικής πολιτικής των Ισαύρων. (Μον. 1)

β) Να καταγράψετε δύο (2) συνέπειες της εικονομαχίας. (Μον. 1)

γ) Να καταγράψετε τη δική σας άποψη για τη λατρεία των εικόνων και να τη δικαιολογήσετε.

(Μον. 1)

3. Ήταν Σάββατο απόγευμα της 16ης Ιουλίου του 1054. Οι χρονικογράφοι της εποχής περιγράφουν με ιδιαίτερα γλαφυρό ύφος τα γεγονότα εκείνης της ημέρας που σήμανε το *Σχίσμα ανάμεσα στην Ορθόδοξη και την Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία*. Στο ναό της Αγίας Σοφίας ιερουργούσε ο Πατριάρχης Μιχαήλ Κηρουάριος τελώντας τη λειτουργία του εσπερινού.

Η μυσταγωγία και η κατάνυξη της λειτουργίας διακόπτονται από την είσοδο ενός ευγενούς και της συνοδείας του, στο ναό. Ο Πατριάρχης Μιχαήλ και οι παρευρισκόμενοι σαστίζουν και μέχρι να συνέλθουν από την έκπληξη, ο απεσταλμένος του Πάπα της Ρώμης Λέοντα Θ', καρδινάλιος Ουμβέρτος θέτει στην Αγία Τράπεζα μια περγαμηνή με την παπική σφραγίδα. Ο Πατριάρχης ξετυλίγει το ρολό και διαβάζει το κείμενο.

«Όστις αν τη πίστει και τη θυσία της Ρωμαϊκής και Αποστολικής Καθέδρας αντιλέγη ανάθεμα έστω και μήτε λεγέσθω Ορθόδοξος αλλά λεγέσθω προζυμίτης και νέος Αντίχριστος».

Ο Πάπας Λέων Θ' χρησιμοποιώντας ιδιαίτερα βαριές εκφράσεις αναθεματίζει τον Πατριάρχη Μιχαήλ και όσους τον ακολουθούν αποκαλώντας τους αιρετικούς με τον χαρακτηρισμό του «προζυμίτη», που έδιναν οι Ρωμαιοκαθολικοί στους Ορθοδόξους λόγω της χρήσης προζυμιού στον άρτο της Θείας Ευχαριστίας.

Λίγες ημέρες αργότερα ο Πατριάρχης Μιχαήλ έχει ήδη έτοιμη την απάντησή του σε όσους τον αφόρισαν. Ανταποδίδει τον αφορισμό στους συντάκτες του σημειώματος. Το μεγάλο Σχίσμα είναι πλέον γεγονός και οι συνέπειές του θεολογικές, εκκλησιαστικές, πολιτικές και διπλωματικές ταλάνισαν μέχρι πολύ πρόσφατα τις σχέσεις Ανατολικής και Δυτικής Εκκλησίας.

<http://www.apocalypsejohn.com/2013/07/to-megalo-sxisma.html>

Αφού διαβάσετε προσεκτικά την πιο πάνω πηγή και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

- α) Να κατονομάσετε τον Πατριάρχη και τον Καρδινάλιο στον οποίο αναφέρεται η πηγή;
(Μον. 1)
- β) Η πηγή αναφέρεται σε μία διαφορά ανάμεσα στη Ρωμαιοκαθολική και την Ορθόδοξη εκκλησία που οδήγησε στο Σχίσμα. Να εξηγήσετε αυτή τη διαφορά.
(Μον. 1)
- γ) Συμφωνείτε ή διαφωνείτε με το Σχίσμα των δύο εκκλησιών; Να δικαιολογήσετε την απάντησή σας.
(Μον. 1)

Από τις τρεις (3) ερωτήσεις να απαντήσετε ΜΟΝΟ στις ΔΥΟ (2). Κάθε ερώτηση βαθμολογείται με ΔΥΟ (2) μονάδες.

- 1 . α) Να γράψετε τρεις (3) λόγους κατάληψης της Κύπρου από τους Ρωμαίους. (Μον. 0,75)
- β) Να γράψετε την αφορμή για την κατάληψη της Κύπρου από τους Ρωμαίους. (Μον. 0,25)
- β) Να γράψετε δύο (2) συνέπειες της κατάληψης της Κύπρου από τους Ρωμαίους. (Μον. 1)
- 2 . α) Τι γνωρίζετε για το «Κοινό των Κυπρίων» και ποιες ήταν οι αρμοδιότητές του; (Μον. 1)
- β) Το «Κοινό των Κυπρίων» ήταν ένας πολύ σημαντικός θεσμός για τους Κυπρίους της Ρωμαϊκής εποχής. Να υποστηρίξετε την πιο πάνω άποψη, αναφέροντας δύο λόγους.
(Μον. 1)

3. Γεωμετρικά σχέδια στο ψηφιδωτό δάπεδο της Βασιλικής της Αγίας Κυριακής Χρυσοπολίτισσας, Κάτω Πάφος, τέλος 4ου αιώνα.

Αφού μελετήσετε προσεκτικά την πιο πάνω εικόνα και με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις, να απαντήσετε στα πιο κάτω ερωτήματα:

α) Να αναφέρετε δύο (2) θέματα που συνήθιζαν να απεικονίζουν οι τεχνίτες της πρωτοβυζαντινής περιόδου στα ψηφιδωτά δάπεδα. (Μον. 0, 5)

β) Γιατί έχουν μεγάλη αξία τα κυπριακά μωσαϊκά; (Μον. 0,5)

γ) Να γράψετε δύο (2) παράγοντες ανάπτυξης της Κυπριακής οικονομίας στη διάρκεια των πρωτοβυζαντινών χρόνων. (Μον. 1)

Ο Διευθυντής

Ι. Παπαντωνίου